

Nr 1/2007

Robotmuseet 5-årsjubilerar !

Robotrekylen

Infoblad till medlemmar i RHF,
Robothistoriska Föreningen, Arboga

Underlag: Stig Jäderlund

Red: Lars Frennemo

*****

Om infobladet:

"Robotrekylen" syftar på att rekyl i vid mening kan innebära "efterlämnade intryck". Här menar vi då intryck från hela processen, dvs allt från projektering och uppbyggnad av det svenska robotförsvaret fram till visning av de historiska samlingarna i Robotmuseet.

Syftet är att fortlöpande informera medlemmarna om den aktuella verksamheten i museet.

Med denna bakgrund blev det ganska naturligt att ett museum för robotar skulle ligga i Arboga. Tankar på att inrätta ett sådant framfördes av Jan-Anders Källberg redan i slutet av 1980-talet, men konkurrerade då med planer för ett stort militärt museum i Karlsborg, där de hemliga skjutproven över Vättern genomförts. De nödvändiga medlen kunde dock inte anskaffas, och försvarsindustrin var inte intresserad.

I samband med firandet av "Flyget 50 år i Arboga" år 1995 lyckades Stig Jäderlund och Kjell-Åke Lindahl i samarbete med FMV och FFV Aerotech samla ett stort antal robotar för visning på familjedagen. Fem av de äldsta robotarna återfanns i Flygvapenmuseets förråd i Linköping, där de förvarats många år efter att de överförts från ett förråd utanför Arboga. Ett historiskt fynd, eftersom dessa fem var de enda exemplar som fanns bevarade!

Vid familjedagen hade STV sändning av "Landet runt" från verkstadsområdet med Lars Thure Ljungdahl som programledare. Bl a intervjuades Stig Jäderlund om robotutställningen, med Robot 310 i centrum. Denna försöksrobot var ju den första svenska roboten, som till en del byggde på konstruktionen av tyska V1.

Robotutställningen visade sig vara högintressant för besökarna under familjedagen och efteråt ställdes naturligtvis frågan: Vad gör vi nu med dessa gamla unika exemplar? Jo, vi startar ett museum! Och så blev det, men det tog sju år innan det blev en realitet.

Sökandet efter lokaler

Samtidigt som insamlingen av gammal robotmateriel fortsatte i ett FMV-förråd nära

Vad har hänt sedan sist?

Eftersom "sist" ur jubileumssynpunkt är museets pampiga invigning i april 2002, så har oerhört mycket hänt. Vi börjar därför här med en kort resumè av den utveckling, som ledde till etablering av museet. Utrymmet medger bara att vi skummar på ytan och tar upp bara de viktigaste händelserna. Vi ämnar i ett kommande infoblad fortsätta med höjdpunkterna under de fem gångna åren sedan invigningen.

Varför ett robotmuseum i Arboga?

För att börja från början: Varför blev det över huvud taget ett museum i Arboga? Ja, egentligen började det hela redan 1949, när dåvarande Flygförvaltningens Robotbyrå förlade sin försöksverksamhet till CVA i Arboga (senare FFV, Celsius och Saab). Denna utveckling kan delas in i tre skeden:

Utveckling och utprovning	1949 - ca 1965
Tillverkning	1960 - 1964
Underhåll och konsulting	1961- ff

Denna verksamhet var mycket personalintensiv. Vi har försökt kartlägga hur många personer, som under denna tid aktivt arbetat i Arboga med robotar i olika sammanhang. Hittills har vi listat över 400 personer, och fortfarande tillför besökare nya namn till den lista, som är uppsatt i museet.

Säterbo, drevs lokalfrågan för en kommande etablering vidare av en arbetsgrupp. Den bestod av förutom Stig, Bengt Nilsson (då marknadschef) och Kjell-Åke Lindahl (då chef för robotverkstäderna). Positivt gensvar erhöles från bl a Arboga kommun, FMV, Robotsällskapet i Stockholm, SAAB, Bofors och Muskö, vilket naturligtvis var viktigt för oss.

En möjlighet som vi tidigt tittade på var utrymme i berget. Här fanns dock andra planer som avstyrde det alternativet. Betydligt senare kom Mekens gjuteri upp som en eventuell lösning. Möten anordnades med ägarföretaget, länsstyrelsen, kommunens EU-samordnare m fl. Snart visade det sig att detta alternativ var realistiskt pga den mångmiljoninvestering, som fordrades för att skapa en lämplig museimiljö.

Vid ett möte med tjänstemän i kommunen år 1996 föreslogs ett utrymme för robotmuseum i Rappshusets 3:e våning. Detta konkretiserades 1997 i ett layoutförslag, som senare godkändes av kommunstyrelsen. Något senare presenterades projektet för länsantikvarien i länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

År 2000 kom ett erbjudande från Arboga kommun att få utnyttja en lokal på 350 kvm i Rappshusets bottenvåning. Det tidigare förslaget på våning 3 hade visat sig omöjligt, pga alla stora och tunga föremål vi skulle installera. Lokalen rustades och blev högklassig för vårt ändamål. Inflyttning kunde påbörjas 2001 och det tog nära ett år för oss att med ideella krafter få till stånd ett museum värt att inviga.

Ekonomiproblemet

Vid ett möte i Stockholm tidigare hade en projektgrupp bildats, med syfte att ta kontakt med institutioner, myndigheter, leverantörer, tillverkare m fl för att väcka intresse för bl a sponsring, materiel, dokumentation etc. Gruppen bestod av förre chefen för FMV Robotavdelning Jan Björkman, chefen för dess teknikbyrå Sven Gunnarsson, en representant för Robotsällskapet samt Stig.

Med utlovat stöd från flera av de kontaktade företagen, tillsammans med tillmötesgående från kommunen, kunde beslut om etablering äntligen tas. Som första steg bildades år 2001 den ideella Robothistoriska Föreningen som huvudman för museet.

Vårt projektgång hade då också utökats med Arne Tell, Yngve Löthman, Antero Timofejeff och Lars Frennemo, så grunden för erforderliga arbetsinsatser var också lagd för de kommande åren.

Invigningen

Invigningen kunde gå av stapeln den 22 april 2002 med pompa och ståt med landshövding Mats Svegfors som invigningstalare, många inbjudna och musik av Arboga Ungdomsmusikkår. Vid dukade långbord serverades ärtsoppa av Hemvärnet. Som tur var hade ett företag just flyttat ur en angränsande lokal på 260 kvm. Den lånades för invigningen från kommunens fastighetsförvaltning. Även denna lokal ingår nu i vårt hyreskontrakt med kommunen på totalt drygt 600 kvm.

Nu var vi alltså igång! Med alla positiva reaktioner vi fick under invigningsdagen kunde vi se med tillförsikt mot framtiden. Nu efter 5 år vill vi gärna visa upp oss och allt som tillkommit under dessa år, bl a flygmotorer, simulatorer och stridsledning, ett bibliotek med snart 2000 dokument, samt filmer och bilder. Detta sker alltså på lördagen den 5 maj, då vi har öppet hus med många begivenheter. Välkomna!

Medlemsinformation

Medlemsantalet är nu närmare 160, och vi hoppas på en fortsatt ökning. När alla besökare sprider information om våra samlingar, bör fler vara villiga att betala 100 kr/år och därmed stödja museet ekonomiskt. Sprid gärna detta budskap till både "robotbekanta" och andra!

Faktaruta:

Adress: Glasbruksgatan 1
732 31 Arboga
Tel: 0589-104 99 (museet)
E-post: info@robotmuseum.se
Hemsida: <http://www.robotmuseum.se>
Bankgiro: 5509-3090

Kontakter:

Stig Jäderlund (guidning)
tel 0589-122 05, mobil 073-624 03 03
E-post: s.jaderlund@spray.se

Yngve Löthman (sekreterare)
tel 0581-62 00 87
E-post: yngve.lothman@telia.com

Kjell-Åke Lindahl (guidning)
tel 0589-152 20

Arne Tell (guidning)
tel 0589-130 05

Antero Timofejeff (guidning)
tel 0589-411 41, mobil 070-572 73 53
E-post: timtim4647@yahoo.com

Kerstin Timofejeff (kassör)
tel 0589-411 41, mobil 070-307 70 40
E-post: kertim@hotmail.com

Lars Frennemo (red)
tel 0589-131 53
E-post: lars.frennemo@swipnet.se